

FENT PINYA FEM XARXA.- o la importància de la dinàmica grupal en les relacions i la tasca dels professionals

INTRODUCCIÓ

Semblaria que és una obvietat, i que tothom reconeix a priori la importància de la dinàmica grupal, però hi ha una sèrie d'elements particulars que volem destacar i que descriurem a continuació.

Ens basem en tres experiències que ens semblen rellevants per la bona entesa que s'ha pogut produir. I el tret destacat és que s'han pogut constituir Grups de Treball amb professionals de diferents disciplines i diferents procedències institucionals o administratives. Quan diem Grup de treball no ens referim a una denominació genèrica sinó a una qualitat determinada que no es dona amb molta freqüència en els grups. Es tracta d'un funcionament específic, centrat en la tasca primordial, però que té en compte els aspectes emocionals que sempre estan presents en la base de tot funcionament grupal, i que també tenen entrada en el plantejament general dels temes. Entenem que la consecució d'aquest tipus de funcionament grupal, que després detallarem, és una fita imprescindible en la relació de AP amb SM. Si podem fer aquesta "pinya" no hi ha dubte de que podrem fer xarxa.

L'expressió "fer pinya" vol dir agrupar-se estretament per fer força. En el vocabulari dels castellers implica a més que tothom, sigui com sigui, pot ajudar per l'èxit final. I ja senyala algunes de les característiques del que estem parlant. Necessitem una determinada cohesió, tothom és igualment important, sigui quina sigui la seva disciplina i institució. Probablement aquesta consistència ajudi a anusar fermament els nusos de la xarxa, i fer-la més sòlida.

TEORIA DINÀMICA GRUPAL (Veure Power Point)

ORGANITZACIÓ

Perquè el grup funcioni cal tenir presents dos aspectes fonamentals: l'organització i la comunicació.

Per això és important que algú centri la seva participació en l'organització del treball del grup i en impulsar la realització de tot allò que es vol portar a terme, de forma constant i perseverant: mantenint la periodicitat de les reunions i les

actes, elaborant documents que facilitin i clarifiquin les feines, fent el seguiment dels acords i el recordatori de tot allò que el grup vol fer.

Com més facilita la feina dels membres del grup, més facilitats per obtenir els resultats desitjats, per tant més satisfacció i sentiment de pertinença de tots al grup.

Per aconseguir això és necessari, també, ser el centre de la informació per mantenir el grup informat; ser un canal de comunicació obert, d'entrada i de sortida, per retornar la documentació de forma ordenada i per compartir amb tots i de forma constant en quin moment de desenvolupament està el treball que es porta a terme.

Cal també compartir aquestes actuacions amb qui lidera el grup i tenir presents a totes i cadascuna de les persones que en formen part.

REUNIÓ DE REFERENTS AP-SM

L'experiència més antiga de les tres és la Reunió de referents de Salut Mental de les ABS amb els directors dels serveis de Salut Mental. Es va iniciar a finals de l'any 2008 i segueix actualment amb el mateix format. No hi ha hagut cap interrupció. Es fa el 4rt dimarts de cada mes, de 13'30 a 15h, en el CSMA.

Inspirada en una reunió periòdica que feien en el al sector del Llobregat, de diferent format i composició, però que també aplegava professionals d'AP i SM (crec recordar), es va crear per consolidar el funcionament "antena" a tots els ambulatoris de la zona del CSMA 2. Varem implicar als directors de les ABS, que van venir a la primera reunió, i es va delimitar el format, ja descrit.

L'objectiu bàsic era conèixer i resoldre les dificultats de funcionament del model, que essencialment era fer activitat clínica en les ABS, tot tipus d'activitat (primeres, successives, grups, interconsultes i la formació).

En la valoració que va fer un dels membres (psiquiatre) al cap de dos anys,:

"(...) els temes d'interès comú son:

- **Conèixen's.**
- **Parlar lliurement**
- **Engrescar-nos:** en projectes comuns
- **Cuidar-nos:** grup Balint i el Curs de Salut Mental.

Finalment, el registre de les actes ens dona una dimensió de realitat. On som, què estem fent i per què?

Tot això va convertint a un petit grup de persones, bastant saturades pels seus treballs respectius, en un (nou) grup de treball.

I una de les primeres constatacions és que cada centre, servei o equipament és una entitat particular, amb aspectes comuns, però amb molts aspectes diferents i propis, que s'han de respectar i amb els que s'ha de comptar (si es vol que surti el millor i no el pitjor de cada lloc). Tenen a veure amb la composició, amb la història, amb el tarannà dels successius directors o coordinadors, i també amb les característiques del barri o zona que pertoqui a cadascú. (...) “

Quatre anys més tard, un altre membre del grup (metge de família) fa aquesta valoració:

“El grup ha anat generant una visió comuna de la salut basada en un model biopsicosocial. Es valora que la salut i la malaltia són un “continuum” i formen part d'un mateix procés. Compartim la idea de què la salut és multidimensional i que influeixen factors biològics, psicològics, familiars, socials, mediambientals i culturals, tot interaccionant entre ells. Aquesta visió comuna de la salut també ens posiciona davant la salut mental amb els mateixos criteris.

Això provoca un estat comú de “feeling concordial” que ens predisposa a que els objectius siguin fàcilment compartits.

I si la visió del “món” (la salut) és semblant i els objectius són compartits, aquest estat de “concòrdia” (estat que ens identifica en pensaments, emocions, hàbits, conductes i valors, que són semblants), crea un sentiment de pertinença.

El sentiment de pertinença, tan important per la maduració i estabilitat psicològica, ens és també necessari en l'àmbit laboral.

Vivim moments de globalització, amb tot el que té de valuós, però també de dispersador. Vivim moments en una societat on es valora que siguem autònoms i independents, amb tot el que té de valuós però també amb el perill de l'individualisme. Vivim moments laborals amb la més que fonamentada sospita de què moltes fites aconseguides s'estan destruint.

Tot aquest context fa més engrescador, més fonamentador i més necessari el sentiment de pertinença, perquè ens vertebrava, ens arrela, ens fa sentir més confiats, més forts i ens aporta la seguretat per donar resposta a les qüestions que el grup viu com a reptes.

El sentiment de pertinença forma part de l'ADN humà, sostingut per aquest “feeling concordial” i que ens porta a la interdependència.

La interdependència, lluny d'una visió castradora, ens aporta dinamisme, ens enriqueix i ens allibera dels egos hipertròfics i col·lapsants.

El grup avança i funciona justament per això, perquè es viu a sí mateix com una bombolla calenta, tímida però decidida, en un mar fred.

Per aquests motius, el grup actua com a motor per cadascú dels seus membres i satisfà les necessitats de sentir-se útils en allò pel qual treballa.

També el grup s'entronca amb les limitacions. Sovint "plorem" les nostres dificultats laborals... Això a la vegada retroalimenta el sentiment de pertinença i ens fa més madurs i segurs per tornar a ser motor de forma individual i col·lectiva "

INTERCONSULTA A ABS ST. ADRIÀ (Veure Power Point)

RUTA ASSISTENCIAL DE LA DEPRESSIÓ

La RAD a Badalona, St. Adrià, Montgat i Tiana va ser un encàrrec del CatSalut de finals de primavera del 2012, similar al que es va fer a tots el territoris en el context del Pla de Salut.

El grup interdisciplinari i que representés a les diferents institucions sanitàries de la zona es va constituir el juliol del 2012. El coordinador va ser triat a la primera reunió (a la que no va assistir) i el grup es va completar amb propostes de les diferents institucions.

Es van organitzar les trobades plenàries una vegada al mes, i es van constituir 4 grups de treball per temes específics, que es trobaven a part (presencialment o on-line). Però va ser la dinàmica grupal que es generava en les reunions mensuals la que ens va permetre afrontar els successius reptes. Aquests reptes, que vàrem entendre com amenaces a la tasca que volíem fer, han estat bàsicament tres:

1. La part de la Ruta que ja estava prèviament "pre-cuinada", com eren les Guies recomanades, l'absència de ruta infanto-juvenil i el format.
2. La pressa excessiva del CatSalut en que s'acabés el document.
3. La formació, també prèviament decidida. (Formava un pack amb la Guia i estava finançada per un laboratori farmacèutic)

El grup es va oposar a seguir aquestes referències, que no eren nostres, i va voler fer un document útil, manejable i obert.

La ràpida incorporació d'una professional tècnica de la gerència de l'IMSP va permetre organitzar el debat i el consens, tenir memòria conjunta (convocatòries i actes) i reforçar el sentiment de pertinença al grup. A banda de l'ordenació successiva dels diferents esborranys i documents. Tot plegat no és, absolutament, una tasca menor.

I senyalar que es va fer el document i s'ha presentat, de forma "coral" (o interdisciplinari) a cadascuna de les 13 ABS de la zona, a les dues àrees de pediatria. També hem fet dues presentacions institucionals.

FORMACIÓ DE LA RAD (Veure Power Point)

CONCLUSIONS

Està lluny de les nostres intencions establir conclusions "expertes", i menys encara, donar "receptes" sobre el que s'ha de fer. Hem tractat de fer una descripció, un relat, de les experiències en les que ens hem sentit bé, perquè cadascú pugui quedar-se amb el què millor li sembli.

Això sí, voldríem acabar fent una exhortació general a la voluntat d'entendre'ns, a la necessitat d'entendre'ns, a l'alegria d'entendre'ns. No és una tasca impossible. Al contrari, el que esdevé impossible és la nostra tasca professional si no ens entenem.

Així com la coneguda metàfora del vaixell comú en el que estem, ens mostra que no ens podem escapar i anar cadascú pel seu compte, la situació de greu tempesta social en que estem immersos ens obliga a treballar esforçadament i molt a prop els uns dels altres. Si no ho fem així, és més que probable que el nostre vaixell de la atenció pública a la Salut s'enfonsi.

I com que no volem acabar en pla predicador, recordar que ens ho passem molt bé a la feina quan estem en situació de grup de treball.